

До суб'єктивних чинників належать: демографічні та індивідуально-психологічні характеристики особистості (стать, вік, соціальне походження, соціальний стан, а також тенденції прояву соціально-психологічних особливостей іноземних громадян в процесі адаптації); мотиваційно-фонові характеристики (установка на здобуття вищої освіти в іншій країні, готовність до життєвих змін, наявність підготовчого періоду – знайомство з умовами життя в Україні, з її культурою, історією, системою вищої освіти; внутрішньогрупові чинники взаємодії студентів один з одним і викладачами шляхом вивчення психологічної атмосфери, соціально-психологічного клімату в навчальній групі та гуртожитку й самовідчуття особистості в навчальній групі; педагогічні фактори, нова педагогічна система, організація навчального процесу і система ставлення студентів до всіх компонентів цього процесу; відмінності форм і методів навчання у ВНЗ України від форм і методів навчання в їх рідній країні; різний загальноосвітній рівень іноземців через неоднакові системи освіти в різних країнах; оцінювання ефективності навчального процесу, система контролю і оцінювання знань; мовний бар'єр.

Адаптаційний процес в мультинаціональній групі дуже складний, що пов'язано з різною системою освіти в різних країнах, особливостями мов, релігійними та етнопсихологічними особливостями, різними мотивами здобуття освіти тощо. Результати дослідження дали змогу систематизувати усі труднощі адаптаційного процесу та виокремити організаційні, навчальні, дидактичні, етнопсихологічні, комунікативні, побутові труднощі. Особливо слід зазначити, що дискримінації за національною ознакою або расових міжнаціональних суперечностей у студентському середовищі університету нині не існує, тому на процес адаптації студентів-іноземців такі чинники не впливають. Водночас це свідчить про високий рівень толерантності й ефективності міжкультурної комунікації в сучасному українському суспільстві загалом.

Усі чинники негативного впливу на адаптацію іноземних студентів до нових умов життя, навчання і комунікації на початковому етапі діють одночасно, тому значно підвищується роль педагога у визначенні провідних чинників для кожного іноземця з урахуванням етнопсихологічних особливостей контингенту та здійснення індивідуального педагогічного супроводу для поліпшення і прискорення процесу міжкультурної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витковская М. И. Адаптация иностранных студентов к условиям жизни и учебы в России (на примере РУДН) / М. И. Витковская, И. В. Троцук // Вестник РУДН. – Москва, 2005. – Вып. 6–7. – С. 267–283.
2. Вятчанина С. В. Довузівська підготовка іноземних абітурієнтів з урахуванням етнопсихологічних особливостей контингенту / С. В. Вятчанина // Актуальні тенденції розвитку світової психологічної та педагогічної практики. – Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2014. – С. 6–10.
3. Вятчанина С. В. Структура адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах / С. В. Вятчанина // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: збірн. наук. праць. Вип.48. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – С. 48–54.
4. Кравцов А. В. Социально-психологическая адаптация иностранных студентов к высшей школе России: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Кравцов Александр Викторович. – М., 2008. – 130 с.
5. Марковина М. Ю. Культура и текст. Введение в лакунологию: учебное пособие / И. Ю. Марковина, Ю. А. Сорокин. – М. : ГЭОТАР-МЕДИЦИНА, 2010. – 144 с.
6. Тен Ю. П. Культурология и межкультурная коммуникация: учебник для вузов / Ю. П. Тен. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. – 328 с.
7. Тепла О. М. Формування міжкультурної комунікації у процесі навчання іноземних студентів української мови [Електронний ресурс] / О. М. Тепла // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – 2010. – Вип. 12. – С. 179–182. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/kdsm_2010_12_33.pdf.
8. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация: учебное пособие. / С. Г. Тер-Минасова. – Москва : Слово/Slovo, 2008. – 352 с.
9. Сепиашвили Е. Н. Межкультурная коммуникация: учебно-практическое пособие / Е. Н. Сепиашвили. – Москва : МГУТУ, 2009. – 111 с.
10. Bochner S. Overseas Students in Australia / S. Bochner, P. Wicks. – NSW University Press, Sydney, 1972. – 244 p.
11. Di Marko N. Stress and Adaptation in cross-cultural transition / N. Di Marko – Psychological reports, 35, 1974. – 279–285 p.
12. Hall E. The Silent Language / E. Hall. – Doubleday, New York, 1959 – 240 p.
13. Trager G. Culture as Communication: A Model and Analysis / G. Trager, E. Hall. – Greenwich. CT : Fawcett, 1954. – 249 p.

УДК: 37.01

Полянничко З. О.

старший учитель школи І – ІІІ ступенів № 90
м. Києва, учитель вищої категорії

АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

У статті представлено аналіз наукових досліджень з інформатизації освіти у Республіці Польща. Виділено принципи навчання за допомогою ІКТ, висвітлено явище міжпредметної інтеграції як комплексної навчальної стратегії з використанням ІКТ. Розглянуто можливості використання технологій Web 2.0 в освітньому процесі шкіл Польщі.

Ключові слова: інформатизація освіти, міжпредметна інтеграція, принципи навчання, технології Web 2.0.

Полянчик З. А. Анализ научных исследований информатизации образования в Республике Польша. В статье представлен анализ научных исследований по информатизации образования в Республике Польша. Выделены принципы обучения с помощью ИКТ, освещено явление междисциплинарной интеграции как комплексной учебной стратегии с использованием ИКТ. Рассмотрены возможности использования технологий Web 2.0 в образовательном процессе школ Польши.

Ключевые слова: информатизация образования, междисциплинарная интеграция, принципы обучения, технологии Web 2.0.

Polyanychko Z. The Analysis of Informatisation of Education in the Republic of Poland. The article analyzes the scientific research of informatisation of education in Poland. The principles of learning with ICT are highlighted. The phenomenon of interdisciplinary integration as a comprehensive training strategy using ICT is revealed. The variety of Web 2.0 technology use in Polish schools is described.

Key words: informatisation of education, interdisciplinary integration, principles of learning, Web 2.0 technology.

Створення знань є основною функцією інформаційного суспільства. Присутність інформаційного суспільства в навчальному процесі створює випробовування, пов'язані з труднощами узгодження традиційного завдання освіти – передачі стандартного комплексу знань – з новими вимогами Лісабонської стратегії у галузі розвитку людського капіталу – зростання зайнятості в інформаційному секторі для працівників, спроможних вирішувати нестандартні завдання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Нове покоління дітей, що народилися у XXI столітті, називають *Digital Natives*, «покоління, що не знає світу без комп'ютерів, існує у реаліях нової культури спілкування, покоління швидкого опанування новими технологіями» [2, с. 6].

М. Сисло у своїй роботі «Виклики інформатичної освіти у Польщі» стверджує, що «впровадження комп'ютерів у школі створило великі надії на підвищення якості освіти. Однак для поліпшення результатів навчання комп'ютери мають бути «вбудовані» у навчальне середовище в якості інструментів, що викликають і підтримують в учнів активні процеси пізнання, активізації та розвитку навичок і вмій» [11, с. 9].

Д. Моранська наголошує на тому, що сучасна освіта «шукає нові рішення, які відповідатимуть вимогам сьогодення оптимальним чином використовувати можливості, що пропонують технології для забезпечення персоналізації умов розвитку людини. Це спричинює зміну процесів сприйняття навчання, ролі вчителя й учня в сучасній школі, приділяючи особливу увагу людині, її місцю і ролі в новому суспільстві. Ключовою проблемою є те, яким чином сучасні технології будуть включені в освітній процес [6, с. 109].

Польські педагоги зазначають тенденції поступового перегляду концепції освіти, її відхід від традиційних форм стандартизації та уніфікації на користь *індивідуалізації* навчання. На думку М. Сисло, використання ІКТ сприяє «індивідуалізації та персоналізації як комплексним освітнім підходам до навчання, що мають першорядне значення для безперервного навчання по закінченню формальної освіти у школі» [10, с. 4].

Новоутвореними принципами навчання, що безпосередньо впливають на процес, стали *неперервність*, *інтерактивність* та *інтегративність* навчання в мінливих умовах життя в інформаційному суспільстві [10, с. 4]. З. Осінські називає *мобільність*, *активність* і *креативність* основним підґрунтям для навчання молоді людини, що пристосовується до швидкого темпу глобалізації світу [8, с. 7]. Нова концепція навчання і виховання, як вважає Д. Моранська, спрямована на культуротворчу діяльність і саморозвиток [6, с. 112].

Таким чином, навчання має докорінно змінитися, стати більш практичним, корисним і підготувати до *неперервного навчання*, а не залишатися замкненим у власному циклі [8, с. 6]. Перетворення у навчальному середовищі, що відбуваються через стрімкий розвиток технологій, змінюють місце і роль вчителя та учня в освітньому процесі. Д. Моранська описує перетворення функцій сучасного вчителя: «3 особи, що передає, репрезентує знання, учитель стає організатором, аніматором процесу навчання учнів, підтримує розвиток їх мислення і діяльності. Його робота полягає в тому, щоб забезпечити створення найкращих умов для розвитку. При виконанні цих завдань надзвичайно корисним стає правильне застосування сучасного інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій [6, с. 115].

Г. Грегорчик, пояснюючи зміни у методології навчання, інтегрованого з ІКТ, спирається на *чотириетапну модель розвитку ІКТ в освіті*, запропоновану М. Сисло на основі моделі для розвитку інформаційних технологій, представленої в навчальній програмі UNESCO:

1. *Етап відкриття* (англ. – Emerging stage), появи технології, розпізнавання апаратних, програмних можливостей, мережних потужностей. Етап передбачає придбання перших комп'ютерів і програмного забезпечення, вивчення можливостей технології, отже, використання цієї технології у навчанні. На цьому етапі навчання носить традиційний характер, де вчитель є носієм базових навичок у галузі ІКТ. Навчальні програми для шкіл з курсу технологій включають уміння і навички роботи з комп'ютером, зростає усвідомлення ролі ІКТ в освіті.

2. *Етап застосування технологій* (англ. – Applying stage), використання нових технологій як засобу навчання, наприклад, комп'ютера в якості пристрою обробки інформації, мережі Інтернет – як джерела інформації. На цьому етапі технології лише доповнюють традиційні методи навчального середовища як додаток до існуючих і незмінних умов навчання.

3. *Етап інтеграції технологій* (англ. – Integrating stage) у навчальний процес відбувається тоді, коли комп'ютер і мережа Інтернет стають невід'ємними елементами щоденної діяльності, присутні на кожному етапі особистого і професійного життя людини. На цьому етапі навчальні програми шкільних предметів інтегровані з наявними у школах пристроями та засобами освітніх ІКТ: комп'ютерами, інтерактивними дошками, програвачами

мультимедіа, цифровими проекторами, електронними навчальними курсами, інтерактивним програмним забезпеченням.

4. *Етап трансформації* (англ. – Transformation stage) навчального середовища відбувається одночасно зі змінами форм навчання та існування школи як навчального закладу, що функціонує у локальному середовищі. Засоби ІКТ технологій інтегровані у навчальні програми, служать ефективним інструментом підтримки взаємодії і співпраці учня з учителем, активним дидактичним інструментом у процесі отримання знань. Комп'ютер стає невід'ємною частиною професії вчителя, і внаслідок цього формується тісна взаємодія, поступовість навчання на всіх етапах формальної і неформальної освіти [1, с. 97]. Така модель відображає розвиток будь-якої нової технології в освіті та може бути реалізована на прикладі появи комп'ютерів і мережі Інтернет, і сьогодні відтворює початковий етап впровадження інтерактивних дошок і дистанційних навчальних платформ. Автор пропонує використовувати цю модель для оцінки стану інформатизації шкільної освіти у Польщі і планування подальшого розвитку ІКТ у системі освіти в якості поточної оцінки перебігу здійснення завдань планування [1, с. 99].

Основний навчальний план шкіл Польщі (Dz.U. z 2002 r. Nr 51, poz. 458) серед компонентів всебічного розвитку учня, ключових компетенцій передбачає оволодіння навичками пошуку, збору, упорядкування і використання інформації з різних джерел надходження за допомогою ІКТ. Це означає, що обов'язком учителя є підготовка учня до оперування інформацією та розв'язування проблем за допомогою технологічних рішень, що створює умови для опанування учнем ключових компетенцій.

Сучасна освіта використовує методи міжпредметних зв'язків, відкритого навчання, проектного навчання, інтегрованого навчання [8, с. 9]. На думку З. Осінського, міжпредметна інтеграція (*integracja międzyprzedmiotowa*) була введена у шкільні навчальні плани польською реформою освіти 1999 – 2000 років [8, с. 8]. Міжпредметною інтеграцією виступає кореляція суміжних за змістом тем, що сприяє синхронізації вивчення споріднених шкільних предметів, або істотне об'єднання разом змісту цих предметів» [7, с. 97]. Таким чином, основним завданням системи міжпредметної інтеграції постає комплексне вирішення складних наукових проблем, підібраних вчителем таким чином, щоб активізувати інтерес учнів, тим самим створивши гармонійну, цілісну, атмосферу уроку. Якщо у початковій школі основний наголос робиться на формуванні навичок для отримання знань, у середній школі гімназійного рівня – на введенні у світ наукових дисциплін, де навчальний метод цілісного проблемного дослідження потребує міждисциплінарних зв'язків.

Польські вчені за допомогою комплексного підходу вирізняють три моделі міжпредметної інтеграції:

1. *модель однопредметна* (монодисциплінарна) – побудова цілісної картини світу в межах однієї шкільної дисципліни шляхом включення прикладів з інших дисциплін;
2. *модель багатопредметна* (мультидисциплінарна) – проблемне дослідження одного явища розглядається з позицій різних шкільних дисциплін;
3. *модель міжпредметна* (інтердисциплінарна) – кореляція причинно-наслідкового зв'язку явищ цілісно розглядається за допомогою знань з різних предметів [8, с. 9]. Інтеграція навчальних предметів, як правило, сконцентрована навколо наукової проблеми або реальної життєвої ситуації. Окрім першої моделі, у межах якої міжпредметна інтеграція здійснюється одним учителем, такий підхід вимагає комплексного, поетапного планування, послідовної співпраці і координації з боку багатьох учителів. Особливість третьої інтегративної моделі полягає у розвитку *креативності* учнів, що співпрацюють у рамках проекту.

Поширеним способом інтеграції знань з різних предметів у польській школі є робота над проектом. Навчальний проект є довгостроковим завданням і реалізується за допомогою форм і методів роботи у класі, часто у поєднанні з традиційною формою домашнього завдання. Польськими педагогами виділені загальні принципи реалізації проектною методики у школі:

1. Учні усвідомлюють цілі і знають методи їхньої роботи.
2. Учителем заплановані терміни для кожного етапу підготовки проекту і загалом усього поставленого завдання.
3. Призначені або обрані учні, що відповідають за реалізацію кожного завдання.
4. Учні ознайомлені зі стандартами і критеріями оцінювання, що встановлені попередньо, до початку роботи над проектом.
5. Учні працюють індивідуально або у складі груп.
6. Результати роботи над проектом представлені публічно і становлять цінність та інтерес для інших учнів, представників наукових кіл, батьківської громади, місцевого населення тощо.
7. Учителем попередньо складається інструкція, що містить теми, задачі, методи, терміни і стандарти оцінювання роботи над проектом.

Згідно з формами презентації результатів проектною роботи у школі є два види проектів:

- пошуковий проект – за яким завданням учнів виступає збір, систематизація і представлення інформації у вигляді інтерв'ю, есе, музичних фрагментів, доповіді, виступу і т. д.
- проект місцевого значення – за власним вибором учні організують діяльність місцевого значення (у школі, районі, місті, селі тощо) [11, с. 12].

Метод проектів є універсальним інструментом у вивченні шкільних предметів як інформативного напрямку, так і засобом міжпредметної інтеграції, зв'язуючою ланкою впровадження ІКТ у сучасній шкільній освіті.

Сучасна польська школа відповідно до Розпорядження Міністерства освіти від 23 грудня 2008 року «Про основний навчальний план загальної освіти в усіх видах шкіл» реалізує цілі освіти щодо вивчення предмета

«Інформатика» з першого класу початкової школи протягом двох годин на тиждень, продовжуючи на рівні гімназії та ліцею вивчення предметів «Інформатика» та «Інформаційні технології». Таким чином, ІКТ в якості окремого предмета викладається в усіх типах шкіл у Польщі. З 2005 року Польща виконує стандарт ЄС, за яким усі випускники шкіл формальної освіти володіють знаннями, навичками та вміннями цифрової грамотності.

Труднощі й негативні чинники, що уповільнюють та ускладнюють природне впровадження ІКТ у школі, як у вивченні циклу інформатичних дисциплін, так і інтеграції технологій з усіма шкільними предметами, є загальними й типовими для багатьох країн ЄС. Так, учені виділяють таке явище, як відсутність належним чином підготовлених вчителів для реалізації завдань інформатизації шкільної освіти. Про завдання, пов'язані з навчанням ІКТ вчительського складу, зазначається у документі «*Informacja o wynikach kontroli wykorzystania pracowni komputerowych w szkołach*» (Інформація про результати використання Інтернет-класів у школах) Верховної Контрольної Палати в 2004 році: «у більшості проаналізованих випадків навички вчителів не були використані у проведенні уроків у комп'ютерному класі, незважаючи на те, що в аудитованих школах значна частина вчителів брали участь у різних навчальних курсах в галузі комп'ютерних наук» [8, с. 15]. Але вже в 2012 році у звіті Європейського Союзу про стан інформатизації шкільної освіти у Польщі зазначено, що «використання ІКТ вчителями на уроках відповідає середньому по ЄС. Кількість уроків, що проводяться за допомогою ІКТ, становить більше ніж 25% від загальної кількості» [9, с. 9].

Інноваційна технологія, яку називають загальним ім'ям Web 2.0, або соціальним програмним забезпеченням чи соціальними мережами, стає передумовою появи нових тенденцій у сучасній освіті. Усе частіше явище Web 2.0 розглядається не як прояв сучасних технологій, а як прояв зміни форм комунікації. З. Мегер наголошує на тому, що «... ми маємо справу не тільки з революцією в технологіях, а й із соціальною революцією» [4, с. 51]. Молоді люди у Польщі, за даними соціологічних досліджень у 2013 році, використовували для спілкування Facebook (73%), для наукових і бізнес контактів – LinkedIn (14%); менше 5% респондентів часто відвідували свої сторінки у мережах Nasza Klasa і MySpace, хоча у 2009 році ці соціальні медіа були популярні серед більше ніж 50% школярів [5, с. 135].

Польські дослідники розглядають освітні можливості соціальних мереж з точки зору самостійного опанування навичками й компетенціями, на відміну від традиційної форми передачі знань і вмінь, що існує сьогодні в освіті. Технології Web 2.0 надають сервіси, що можуть істотно впливати на освітній процес. Такі інструменти, як блог, вікі, подкасти, Second Life, форуми, електронні книги, Skype, YouTube3, Prezi, Voice Thread, Wiggio, Diigo або Zotero забезпечують ефективну комунікацію учасників освітнього процесу. У Польщі найпоширенішими сервісами є Gadu-Gadu і Skype, комунікатори Tlen, Spik і AQQ. Використання інструментів для текстового спілкування, словесного або аудіовізуального, обміну даними урізноманітнює освітній процес [4, с. 52].

З. Мегер, аналізуючи переваги й недоліки популярних хмарних сервісів, вказує на вагоме значення безперервної підтримки зв'язку між учасниками освітнього процесу, а також на такі особливі риси, як функціональність, можливості групової комунікації, універсальність обслуговування та потенційні перспективи розвитку сервісу [4, с. 53]. Передача та обмін інформацією відбувається миттєво, чим впливає на ефективність навчання. Окрім коротких повідомлень, через комп'ютерну мережу може проходити інформація великого обсягу. Основним засобом навчання є дистанційна освітня платформа.

Групова діяльність стає ефективною не тільки завдяки використанню вдалих методів комунікації, а й інструментів, що спрямовані на розробку спільних досліджень або публікацій, таких як VNC або Remote Desktop. Віртуальні мережні рішення, наприклад, Центральний Робочий Стіл, що пропонує серед іншого можливість спільного створення документів, мікроблогів, дискусії, конференції і управління завданнями. Нові послуги, наприклад, Google Docs, Twine дозволяють комбінувати різні види діяльності, такі як: дискусійні форуми, групи новин, онлайн бази даних, спільні презентації, веб-сторінки тощо. Документ знаходиться на центральному сервері, і учасники можуть безпосередньо вносити зміни або доповнення. Діяльність може відбуватися в асинхронному або синхронному режимах, для кожного з учасників – у власному темпі, що створює комфортні умови для роботи групи у мережі. Класичним рішенням для спільного створення документів є служба вікі: DokuWiki, MoinMoin, TWiki Wikia, WikiMedia, WikiSpaces. Прикладом використання інструменту вікі, звичайно, є добре відомий сервіс Вікіпедії. Використання Вікі може якісно підвищити рівень співпраці учнів, якщо, наприклад, застосувати цю технологію для учнів з різних класів або шкіл для виявлення відмінностей у рівні підготовки окремих осіб або груп. Школи Польщі гімназійного рівня застосовують інструменти сервісу Вікі у проведенні досліджень для фіксування результатів поточної роботи й наступної публікації висновків [4, с. 57]. Науковці наголошують на перевагах такої співпраці:

- 1) поєднання наукових досліджень і навчання створює навчання на основі наукових досліджень і вимагає активної участі в цих дослідженнях;
- 2) вчитель і учень знаходяться в постійному діалозі;
- 3) єдність в науці сприяє науковому мисленню і створенню міжпредметної інтеграції [4, с. 57].

Отже, хмарні технології, засновані на Web 2.0, можуть бути ефективно використані у навчанні завдяки використанню методів групової роботи.

Поява соціальних медіа має вагомий потенціал не тільки для розвитку методів комунікації, а й для розвитку нових навчальних методів, засобів і прийомів. Комунікаційні технології, такі як Skype або GaduGadu, спеціалізовані інструменти, такі як Flashmeeting або інші послуги серії Google Labs, що створені на основі вікі і Google Wave, можуть бути використані у проектній діяльності школярів. Хмара Google дозволяє отримати доступ

до загальних документів, синхронний та асинхронний режими створюють комфортні та вільні умови для навчальної діяльності учнів із різним рівнем підготовки.

Групове навчання учнів за допомогою комп'ютера потребує іншого підходу та іншої організації навчання. Використання нових методів і форм у навчанні школярів за допомогою інструментів соціальних мереж відкриває нові перспективи на шляху розвитку ІКТ в освітній галузі.

ЛІТЕРАТУРА

- Gregorczyk G. O alfabetyzmie komputerowym i cyfrowym słów kilka / Grażyna Gregorczyk // Mazowiecki Kwartalnik Edukacyjny Meritum. – 2011. – 3 (22) – S. 94–100.
- Król H. Programy zajęć pozaszkolnych z technologii informacyjno-komunikacyjnych dla uczniów zdolnych klas I-III gimnazjum «Dużymi krokami w cyfrowy świat informacji» / Król Halina, Rappe Anna // Opracowany w ramach projektu «DiAMEnT». – Wyd. NOWY SĄCZ, 2013. – 56 s.
- Lisowska M. Integracja międzyprzedmiotowa [Електронний ресурс] / Marta Lisowska // Materiały przygotowane do przeprowadzenia szkolenia Rady Pedagogicznej. – Szkoła Podstawowa nr 2 w Trzebosi, 2005. – 4 s. – Режим доступу : http://sp2trzebos.w.interia.pl/pdf/wdn/lisowska/integracja_miedzyprzedmiotowa.pdf
- Meger Z. Nowe narzędzia edukacyjne w sieciach społecznościowych / Zbigniew Meger // [W:] E-learning – narzędzia i praktyka pod red. Marcin Dąbrowski i Maria Zajęc]. – Warszawa : Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, 2012. – S. 51–63.
- Meger Z. Edukacyjny potencjał portali społecznościowych / Zbigniew Meger // [W:] WCCE 2013, Informatyka w edukacji, 10th Word IFIP World Conference on Computers in Education, Poland, Toruń, July 5-7, 2013, Uczyć się będąc połączonym. – Toruń, 2013. – S. 178–180.
- Morańska D. Netbooki w edukacji wczesnoszkolnej, czyli czy komputery odciążąły tornistry? / Danuta Morańska // [W:] dziecko-uczeń a wczesna edukacja] Redakcja naukowa Irena Adamek, Zuzanna Zbróg Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach Kraków. – Wydawnictwo LIBRON and Authors, 2011. – S. 109–122.
- Okoń W. Słownik pedagogiczny / Wincenty Okoń // Wyd. 5 zm. – W. : Wydaw. Nauk. PWN, 1992. – S. 97.
- Osiński Z. Technologia informacyjna w edukacji humanistycznej / Zbigniew Osiński. – Toruń: Wydaw. «Mado», 2005. – 110 s.
- Survey of Schools: ICT in Education. Country profile: Poland [Електронний ресурс] – European Schoolnet and University of Liège under contract SMART 2010/0039, 2012. – 33 p. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/Poland%20country%20profile.pdf>
- Sysło M. M. Szkoła a nowe technologie i nowe kształcenia / Maciej M. Sysło // CKPiDN w Mielcu: Zeszyty Nauczycielskie, Nr 7, 2008. – S. 9–19.
- Sysło M. M. The challenging face of informatics education in Poland / Maciej M. Sysło, Anna Beata Kwiatkowska // In: Mittermeir Roland T. Informatics education – supporting computational thinking: third international conference in informatics in secondary schools – evolution and perspectives, ISSEP 2008, Torun, Poland, July 1–4, 2008 : proceedings / Roland T. Mittermeir, Maciej M. Sysło (eds.). – Berlin : Springer, 2008. – 356 p. – P.1–19.

УДК 801.671:57:81'367.2

Стрілецька С. В.
Білоцерківський національний
аграрний університет

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ПИСЬМОВОГО ТЕКСТУ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ

В статті розглянуто сучасні методики аналізу письмового тексту. Встановлено, що текст проявляє себе в різних категоріях, серед яких найбільш значущою є когезія, або зв'язність, оскільки саме вона уможливує існування тексту як цілісного структурно-семантичного утворення. Важливим видом когезії в тексті є лексична або лексико-семантична когезія.

Лексико-семантична когезія забезпечується зв'язками між реченнями тексту, які утворені шляхом лексико-семантичного повторення. Виділено головні типи повторень: просте лексичне повторення, складне лексичне повторення, просту парафразу, складну парафразу, кореферентне повторення, субституцію. Встановлено, що між реченнями, які мають однакову лексичну одиницю, утворюється зв'язок; за умови утворення 3-х і більше зв'язків між двома реченнями утворюється лексико-семантичний вузол, або бонд. Такий підхід дозволяє виділити в тексті центральні речення, які є «семантичним ядром», та маргінальні речення.

Ключові слова: переклад, перекладацький аналіз, лексико-семантична когезія, типи повторень.

Стрілецька С. В. Современные методики письменного анализа текста: лексико-семантический аспект. *В статье рассмотрены современные методики анализа текста. Установлено, что текст проявляет себя в разных категориях, среди которых самой существенной является когезия, или связность, так как именно эта категория дает возможность тексту существовать как целостное структурно-семантическое образование. Определено, что важным видом когезии в тексте является лексическая или лексико-семантическая когезия.*

Обобщена суть когезии как доминантной категориальной характеристики текста. Лексико-семантическая когезия обеспечивается связями между предложениями в тексте, которые образуются путем лексико-семантических повторений.

Выделены основные типы повторений: простое лексическое повторение, сложное лексическое повторение, простая парафраза, сложная парафраза, кореферентное повторение, субституция. Установлено, что между